

श्रीकृष्णसहस्रनामस्तोत्रम्

ध्यानम्

शिखिमुकुटविशेषं नीलपद्माङ्गदेशं विधुमुखकृतकेशं कौस्तुभापीतवेशम् ।
मधुररवकलेशं शं भजे भ्रातृशेषं ब्रजजनवनितेशं माधवं राधिकेशम् ॥

कृष्णः श्रीवल्लभः शाङ्गी विष्वक्सेनः स्वसिद्धिदः ।
क्षीरोदधामा व्यूहेशः शेषशायी जगन्मयः ॥१॥
भक्तिगम्यस्त्रयीमूर्तिभारतवसुधास्तुतः ।
देवदेवो दयासिन्धुर्देवो देवशिखामणिः ॥२॥
सुखभावः सुखाधारो मुकुन्दो मुदिताशयः ।
अविक्रियः क्रियामूर्तिरध्यात्मस्वस्वरूपवान् ॥३॥
शिष्टाभिलक्ष्यो भूतात्मा धर्मत्राणार्थचेष्टितः ।
अन्तर्यामी कलारूपः कालावयवसाक्षिकः ॥४॥
वसुधायामहरणो नारदप्रेरणोन्मुखः ।
प्रभूष्णुर्नारदोद्गीतो लोकरक्षापरायणः ॥५॥
रौहिणेयकृतानन्दो योगज्ञाननियोजकः ।
महागुहान्तर्निक्षिप्तः पुराणवपुरात्मवान् ॥६॥
शूरवंशैकधीः शौरिः कंसशंकाविषादकृत् ।
वसुदेवोल्लसच्छक्तिर्देवक्यष्टमगर्भगः ॥७॥
वसुदेवसुतः श्रीमान् देवकीनन्दनो हरिः ।
आश्चर्यबालः श्रीवत्सलक्ष्मवक्षाश्चतुर्भुजः ॥८॥
स्वभावोत्कृष्टसद्भावः कृष्णाष्टम्यन्तसम्भवः ।
प्राजापत्यर्क्षसम्भूतो निशीथसमयोदितः ॥९॥
शंखचक्रगदापद्मपाणिः पद्मनिभेक्षणः ।
किरीटी कौस्तुभोरस्कः स्फुरन्मकरकुण्डलः ॥१०॥
पीतवासा घनश्यामः कुञ्चिताञ्चितकुन्तलः ।
सुव्यक्तव्यक्ताभरणः सूतिकागृहभूषणः ॥११॥
कारागारान्धकारघ्नः पितृप्राग्जन्मसूचकः ।
वसुदेवस्तुतः स्तोत्रं तापत्रयनिवारणः ॥१२॥
निरवद्यः क्रियामूर्तिर्न्यायवाक्यनियोजकः ।
अदृष्टचेष्टः कूटस्थो धृतलौकिकविग्रहः ॥१३॥
महर्षिमानसोल्लासो महीमङ्गलदायकः ।
संतोषितसुरव्रातः साधुचित्तप्रसादकः ॥१४॥

जनकोपायनिर्देष्टा देवकीनयनोत्सवः ।
 पितृपाणिपरिष्कारो मोहितागाररक्षकः ॥१५॥
 स्वशक्त्युद्धाटिताशेषकपाटः पितृवाहकः ।
 शेषोरगफणाच्छत्रः शेषोक्ताख्यासहस्रकः ॥१६॥
 यमुनापूरविध्वंसी स्वभासोद्भासितव्रजः ।
 कृतात्मविद्याविन्यासो योगमायाग्रसम्भवः ॥१७॥
 दुर्गानिवेदितोद्भावो यशोदातल्पशायकः ।
 नन्दगोपोत्सवस्फूर्तिर्त्रिजानन्दकरोदयः ॥१८॥
 सुजातजातकर्म श्रीर्गोपीभद्रोक्तिनिर्वृतः ।
 अलीकनिद्रोपगमः पूतनास्तनपीडनः ॥१९॥
 स्तन्यात्तपूतनाप्राणः पूतनाक्रोशकारकः ।
 विन्यस्तरक्षागोधूलिर्यशोदाकरलालितः ॥२०॥
 नन्दाघ्रातशिरोमध्यः पूतनासुगतिप्रदः ।
 बालः पर्यङ्गनिद्रालुर्मुखार्पितपदाङ्गुलिः ॥२१॥
 अञ्जनस्निग्धनयनः पर्यायाङ्गरितस्मितः ।
 लीलाक्षस्तरलालोकः शकटासुरभञ्जनः ॥२२॥
 द्विजोदितस्वस्त्ययनो मन्त्रपूतजलाप्लुतः ।
 यशोदोत्सङ्गपर्यङ्गे यशोदामुखवीक्षकः ॥२३॥
 यशोदास्तन्यमुदितस्तृणावर्तादिदुःसहः ।
 तृणावर्तासुरध्वंसी मातृविस्मयकारकः ॥२४॥
 प्रशस्तनामकरणो जानुचंक्रमणोत्सुकः ।
 व्यालम्बिचूलिकारत्रो घोषगोपः प्रहर्षणः ॥२५॥
 स्वमुखप्रतिबिम्बार्थी ग्रीवाव्याघ्रनखोज्ज्वलः ।
 पङ्कानुलेपरुचिरो मांसलोरुकटीतटः ॥२६॥
 घृष्टजानुकरद्वन्द्वः प्रतिबिम्बानुकारकृत् ।
 अव्यक्तवर्णवाग्वृत्तिः स्मितलक्ष्यरदोद्गमः ॥२७॥
 धात्रीकरसमालम्बी प्रस्खलच्चित्रचंक्रमः ।
 अनुरूपवयस्याढ्यश्चारुकौमारचापलः ॥२८॥
 वत्सपुच्छसमाकृष्टो वत्सपुच्छविकर्षणः ।
 विस्मारितान्यव्यापारो गोपगोपीमुदावहः ॥२९॥
 अकालवत्सनिर्मोक्ता व्रजव्याक्रोशसुस्मितः ।
 नवनीतमहाचोरो दारकाहारदायकः ॥३०॥
 पीठोलूखलसोपानः क्षीरभाण्डविभेदनः ।

शिष्यभाण्डसमाकर्षी ध्वान्तागारप्रवेशकृत् ॥३१॥
 भूषारत्रप्रकाशाढ्यो गोप्युपालम्भभर्तित्सतः ।
 परागधूसराकारो मृद्भक्षणकृतेक्षणः ॥३२॥
 बालोक्तमृत्कथारम्भो मित्रान्तर्गूढविग्रहः ।
 कृतसंत्रासलोलाक्षो जननीप्रत्ययावहः ॥३३॥
 मातृदृश्यात्तवदनो वक्त्रलक्ष्यचराचरः ।
 यशोदालालितस्वात्मा स्वयं स्वाच्छन्द्यमोहनः ॥३४॥
 सवित्रीस्नेहसंश्लिष्टः सवित्रीस्तनलोलुपः ।
 नवनीतार्थनाप्रह्वो नवनीतमहाशनः ॥३५॥
 मृषाकोपप्रकम्पोष्ठो गोष्ठाङ्गणविलोकनः ।
 दधिमन्थघटीभेत्ता किङ्किणीक्वाणसूचितः ॥३६॥
 हैयङ्गवीनरसिको मृषाश्रुश्चौर्यशङ्कितः ।
 जननीश्रमविज्ञाता दामबन्धनियन्त्रितः ॥३७॥
 दामाकल्पश्चलापाङ्गो गाढोलूखलबन्धनः ।
 आकृष्टोलूखलोऽनन्तः कुबेरसुतशापवित् ॥३८॥
 नारदोक्तिपरामर्शी यमलार्जुनभञ्जनः ।
 धनदात्मजसंघुष्टो नन्दमोचितबन्धनः ॥३९॥
 बालकोद्गीतनिरतो बाहुक्षेपोदितप्रियः ।
 आत्मज्ञो मित्रवशगो गोपीगीतगुणोदयः ॥४०॥
 प्रस्थानशकटारूढो वृन्दावनकृतालयः ।
 गोवत्सपालनैकाग्रो नानाक्रीडापरिच्छदः ॥४१॥
 क्षेपणीक्षेपणः प्रीतो वेणुवाद्यविशारदः ।
 वृषवत्सानुकरणो वृषध्वानिविडम्बनः ॥४२॥
 नियुद्धलीलासंहृष्टः कूजानुकृतकोकिलः ।
 उपात्तहंसगमनस्सर्वजन्तुरुतानुकृत् ॥४३॥
 भृंगानुकारी दध्यन्नचोरो वत्सपुरस्सरः ।
 बली बकासुरग्राही बकतालुप्रदाहकः ॥४४॥
 भीतगोपार्भकाहूतो बकचञ्चुविदारणः ।
 बकासुरारिर्गोपालो बालो बालाद्भुतावहः ॥४५॥
 बलभद्रसमाश्लिष्टः कृतक्रीडानिलायनः ।
 क्रीडासेतुनिधानज्ञः प्लवङ्गोत्प्लवनोऽद्भुतः ॥४६॥
 कन्दुकक्रीडनो लुप्तनन्दादिभववेदनः ।
 सुमनोऽलंकृतशिराः स्वादुस्निग्धान्नशिष्यभृत् ॥४७॥

गुञ्जाप्रालम्बनच्छन्नः पिञ्छैरलकवेषकृत् ।
 वन्याशनप्रियः शृङ्गरवाकारितवत्सकः ॥४८॥
 मनोज्ञपल्लवोत्तंसपुष्पस्वेच्छात्तषट्पदः ।
 मञ्जुशिंजितमञ्जीरचरणः करकङ्कणः ॥४९॥
 अन्योन्यशासनः क्रीडापटुः परमकैतवः ।
 प्रतिध्वानप्रमुदितः शाखाचतुरचक्रमः ॥५०॥
 अघदानवसंहर्ता व्रजविघ्नविनाशनः ।
 व्रजसञ्जीवनः श्रेयोनिधिर्दानवमुक्तिदः ॥५१॥
 कालिन्दीपुलिनासीनः सहभुक्तव्रजार्भकः ।
 कक्षाजठरविन्यस्तवेणुर्वल्लवचेष्टितः ॥५२॥
 भुजसन्ध्यन्तरन्यस्तशृङ्गवेत्रः शुचिस्मितः ।
 वामपाणिस्थदध्यन्नकबलः कलभाषणः ॥५३॥
 अङ्गुल्यन्तरविन्यस्तफलः परमपावनः ।
 अदृश्यतर्णकान्वेषी वल्लवार्भकभीतिहा ॥५४॥
 अदृष्टवत्सपत्रातो ब्रह्मविज्ञातवैभवः ।
 गोवत्सवत्सपान्वेषी विराट्-पुरुषविग्रहः ॥५५॥
 स्वसंकल्पानुरूपार्थो वत्सवत्सपरूपधृक् ।
 यथावत्सक्रियारूपो यथास्थाननिवेशनः ॥५६॥
 यथाव्रजार्भकाकारो गोगोपीस्तन्यपः सुखी ।
 चिराद्बलो हितो दान्तो ब्रह्मविज्ञातवैभवः ॥५७॥
 विचित्रशक्तिर्व्यालीनः सृष्टगोवत्सवत्सपः ।
 ब्रह्मत्रपाकरो धातृस्तुतः सर्वार्थसाधकः ॥५८॥
 ब्रह्म ब्रह्ममयोऽव्यक्तस्तेजोरूपः सुखात्मकः ।
 निरुक्तं व्याकृतिर्व्यक्तो निरालम्बनभावनः ॥५९॥
 प्रभविष्णुरतन्त्रीको देवपक्षार्थरूपधृक् ।
 अकामः सर्ववेदादिरणीयः स्थूलरूपवान् ॥६०॥
 व्यापी व्याप्यः कृपाकर्ता विचित्राचारसम्मतः ।
 छन्दोमयः प्रधानात्मा मूर्तामूर्तिद्वयाकृतिः ॥६१॥
 अनेकमूर्तिरक्रोधः परः प्रकृतिरक्रमः ।
 सकलावरणोपेतः सर्वदेवो महेश्वरः ॥६२॥
 महाप्रभावनः पूर्ववत्सवत्सपदर्शकः ।
 कृष्णयादवगोपालो गोपालोकनहर्षितः ॥६३॥
 स्मितेक्षाहर्षितब्रह्मा भक्तवत्सलवाक्प्रियः ।

ब्रह्मानन्दाश्रुधौताङ्घ्रिर्लीलावैचित्र्यकोविदः ॥६४॥
 बलभद्रैकहृदयो नामाकारितगोकुलः ।
 गोपालबालको भव्यो रज्जुयज्ञोपवीतवान् ॥६५॥
 वृक्षच्छायाहताशान्तिर्गोपोत्सङ्गोपबर्हणः ।
 गोपसंवाहितपदो गोपव्यजनवीजितः ॥६६॥
 गोपगानसुखोन्निद्रः श्रीदामार्जितसौहृदः ।
 सुनन्दसुहृदेकात्मा सुबलप्राणरञ्जनः ॥६७॥
 तालीवनकृतक्रीडो बलपातितधेनुकः ।
 गोपीसौभाग्यसम्भाव्यो गोधूलिच्छुरितालकः ॥६८॥
 गोपीविरहसंतप्तो गोपिकाकृतमज्जनः ।
 प्रलम्बबाहुरुत्फुल्लपुण्डरीकावतंसकः ॥६९॥
 विलासललितस्मेरगर्भलीलावलोकनः ।
 स्रग्भूषणानुलेपाढ्यो जनन्युपहतान्नभुक् ॥७०॥
 वरशय्याशयो राधाप्रेमसल्लापनिर्वृतः ।
 यमुनातटसंचारी विषार्तव्रजहर्षदः ॥७१॥
 कालियक्रोधजनकः वृद्धाहिकुलवेष्टितः ।
 कालियाहिफणारङ्गनटः कालियमर्दनः ॥७२॥
 नागपत्नीस्तुतिप्रीतो नानावेषसमृद्धिकृत् ।
 अविषाक्तदृगात्मेशः स्वदृगात्मास्तुतिप्रियः ॥७३॥
 सर्वेश्वरः सर्वगुणः प्रसिद्धः सर्वसात्वतः ।
 अकुण्ठधामा चन्द्रार्कदृष्टिराकाशनिर्मलः ॥७४॥
 अनिर्देश्यगतिर्नागवनितापतिभैक्षदः ।
 स्वाङ्घ्रिमुद्राङ्गनागेन्द्रमूर्धा कालियसंस्तुतः ॥७५॥
 अभयो विश्वतश्चक्षुः स्तुतोत्तमगुणः प्रभुः ।
 अहमात्मा मरुत्प्राणः परमात्मा द्युशीर्षवान् ॥७६॥
 नागोपायनहृष्टात्मा हृदोत्सारितकालियः ।
 बलभद्रसुखालापो गोपालिङ्गनिर्वृतः ॥७७॥
 दावाग्निभीतगोपालगोप्ता दावाग्निनाशनः ।
 नयनाच्छादनक्रीडालम्पटो नृपचेष्टितः ॥७८॥
 काकपक्षधरः सौम्यो बलवाहककेलिमान् ।
 बलघातितदुर्धर्षप्रलम्बो बलवत्सलः ॥७९॥
 मुञ्जाटव्यग्रिशमनः प्रावृट्कालविनोदवान् ।
 शिलान्यस्तान्नभृदैत्यसंहर्ता शाद्वलासनः ॥८०॥
 सदाप्तगोपिकाद्वीतः कर्णिकारावतंसकः ।

नटवेषधरः पद्ममालाङ्गो गोपिकावृतः ॥८१॥
 गोपीमनोहरापाङ्गो वेणुवादनतत्परः ।
 विन्यस्तवदनाम्भोजश्चारुशब्दकृताननः ॥८२॥
 बिम्बाधरार्पितदारुवेणुर्विश्वविमोहनः ।
 ब्रजसंवर्णितः श्राव्यवेणुनादश्रुतिप्रियः ॥८३॥
 गोगोपगोपीजन्मेप्सुर्ब्रह्मेन्द्राद्यभिवन्दितः ।
 गीतस्त्रुतिसरित्पूरो नादनर्तितबर्हिणः ॥८४॥
 रागपल्लवितस्थाणुर्गीतानमितपादपः ।
 विस्मारिततृणग्रासमृगो मृगविलोभितः ॥८५॥
 व्याघ्रादिहिंस्रसहजवैरहर्ता सुगायनः ।
 गाढोदीरितगोवृन्दः प्रेमोत्कर्णिततर्णकः ॥८६॥
 निष्पन्दयानब्रह्मादिवीक्षितो विश्ववन्दितः ।
 शाखोत्कर्णशकुन्तौघश्छत्रायितवलाहकः ॥८७॥
 प्रसन्नः परमानन्दश्चित्रायितचराचरः ।
 गोपकामदनो गोपीकुचकुङ्कममुद्रितः ॥८८॥
 गोपकन्याजलक्रीडाहृष्टो गोप्यंशुकापहृत् ।
 स्कन्धारोपितगोपस्त्रीवासाः कुन्दनिभस्मितः ॥८९॥
 गोपीनेत्रोत्पलशशी गोपिकायाचितांशुकः ।
 गोपीनमस्क्रियादेष्टा गोप्येककरवन्दितः ॥९०॥
 गोप्यञ्जलिविशेषार्थी गोपक्रीडाविलोभितः ।
 शान्तवासस्फुरद्गोपीकृताञ्जलिरघापहः ॥९१॥
 गोपीकेलिविलासार्थी गोपीसम्पूर्णकामदः ।
 गोपस्त्रीवस्त्रदो गोपीचित्तचोरः कुतूहली ॥९२॥
 वृन्दावनप्रियो गोपबन्धुर्यज्वान्नयाचिता ।
 यज्ञेशो यज्ञभावज्ञो यज्ञपत्न्यभिवाञ्छितः ॥९३॥
 मुनिपत्नीवितीर्णान्नृतृप्तो मुनिवधूप्रियः ।
 द्विजपत्न्यभिभावज्ञो द्विजपत्नीवरप्रदः ॥९४॥
 प्रतिरुद्धसतीमोक्षप्रदो द्विजविमोहितः ।
 मुनिज्ञानप्रदो यज्वस्तुतो वासवयागवित् ॥९५॥
 पितृप्रोक्तक्रियारूपशक्रयागनिवारणः ।
 शक्राऽमर्षकरः शक्रवृष्टिप्रशमनोन्मुखः ॥९६॥
 गोवर्धनधरो गोपगोवृन्दत्राणतत्परः ।
 गोवर्धनगिरिछत्रचण्डदण्डभुजार्गलः ॥९७॥

सप्ताहविधृताद्रीन्द्रो मेघवाहनगर्वहा ।
 भुजाग्रोपरिविन्यस्तक्ष्माधरक्ष्माभृदच्युतः ॥९८॥
 स्वस्थानस्थापितगिरिर्गोपीदध्यक्षतार्चितः ।
 सुमनः सुमनोवृष्टिहृष्टो वासववन्दितः ॥९९॥
 कामधेनुपयःपूराभिषिक्तः सुरभिस्तुतः ।
 धराङ्घ्रिरोषधीरोमा धर्मगोप्ता मनोमयः ॥१००॥
 ज्ञानयज्ञप्रियः शास्त्रनेत्रः सर्वार्थसारथिः ।
 ऐरावतकरानीतवियद्गङ्गाप्लुतो विभुः ॥१०१॥
 ब्रह्माभिषिक्तो गोगोप्ता सर्वलोकशुभंकरः ।
 सर्ववेदमयो मग्ननन्दान्वेषिपितृप्रियः ॥१०२॥
 वरुणोदीरितात्मेक्षाकौतुको वरुणार्चितः ।
 वरुणानीतजनको गोपज्ञातात्मवैभवः ॥१०३॥
 स्वर्लोकालोकसंहृष्टगोपवर्गत्रिवर्गदः ।
 ब्रह्महृद्गोपितो गोपद्रष्टा ब्रह्मपदप्रदः ॥१०४॥
 शरच्चन्द्रविहारोत्कः श्रीपतिर्वशकः क्षमः ।
 भयापहो भर्तुरुद्धगोपिकाध्यानगोचरः ॥१०५॥
 गोपिकानयनास्वाद्यो गोपीनर्मोक्तिनिर्वृतः ।
 गोपिकामानहरणो गोपिकाशतयूथपः ॥१०६॥
 वैजयन्तीस्त्रगाकल्पो गोपिकामानवर्धनः ।
 गोपकान्तासुनिर्देष्टा कान्तो मन्मथमन्मथः ॥१०७॥
 स्वात्मास्यदत्तताम्बूलः फलितोत्कृष्टयौवनः ।
 वल्लवीस्तनसक्ताक्षो वल्लवीप्रेमचालितः ॥१०८॥
 गोपीचेलांचलासीनो गोपीनेत्राब्जषट्पदः ।
 रासक्रीडासमासक्तो गोपीमण्डलमण्डनः ॥१०९॥
 गोपीहेममणिश्रेणिमध्येन्द्रमणिरुज्ज्वलः ।
 विद्याधारेन्दुशापघ्नः शंखचूडशिरोहरः ॥११०॥
 शंखचूडशिरोरत्रसम्प्रीणितबलोऽनघः ।
 अरिष्टारिष्टकृद्दुष्टकेशिदैत्यनिषूदनः ॥१११॥
 सरसः सस्मितमुखः सुस्थिरो विरहाकुलः ।
 संकर्षणार्पितप्रीतिरक्रूरध्यानगोचरः ॥११२॥
 अक्रूरसंस्तुतो गूढो गुणवृत्त्युपलक्षितः ।
 प्रमाणगम्यस्तन्मात्राऽवयवी बुद्धितत्परः ॥११३॥
 सर्वप्रमाणप्रमथीसर्वप्रत्ययसाधकः ।

पुरुषश्च प्रधानात्मा विपर्यासविलोचनः ॥११४॥
 मधुराजनसंवीक्ष्यो रजकप्रतिघातकः ।
 विचित्राम्बरसंवीतो मालाकारवरप्रदः ॥११५॥
 कुब्जावक्रत्वनिर्मोक्ता कुब्जायौवनदायकः ।
 कुब्जाङ्गरागसुरभिः कंसकोदण्डखण्डनः ॥११६॥
 धीरः कुवल्यापीडमर्दनः कंसभीतिकृत् ।
 दन्तिदन्तायुधो रङ्गत्रासको मल्लयुद्धवित् ॥११७॥
 चाणूरहन्ता कंसारिर्देवकीहर्षदायकः ।
 वसुदेवपदानम्रः पितृबन्धविमोचनः ॥११८॥
 उर्वीभयापहो भूप उग्रसेनाधिपत्यदः ।
 आज्ञास्थितशचीनाथः सुधर्मानयनक्षमः ॥११९॥
 आद्यो द्विजातिसत्कर्ता शिष्टाचारप्रदर्शकः ।
 सान्दीपनिकृताभ्यस्तविद्याभ्यासैकधीः सुधीः ॥१२०॥
 गुर्वभीष्टक्रियादक्षः पश्चिमोदधिपूजितः ।
 हतपञ्चजनप्राप्तपाञ्चजन्यो यमार्चितः ॥१२१॥
 धर्मराजजयानीतगुरुपुत्र उरुक्रमः ।
 गुरुपुत्रप्रदः शास्ता मधुराजसभासदः ॥१२२॥
 जामदग्न्यसमभ्यर्च्यो गोमन्तगिरिसंचरः ।
 गोमन्तदावशमनो गरुडानीतभूषणः ॥१२३॥
 चक्राद्यायुधसंशोभी जरासन्धमदापहः ।
 सृगालावनिपालघ्नः सृगालात्मजराज्यदः ॥१२४॥
 विध्वस्तकालयवनो मुचुकुन्दवरप्रदः ।
 आज्ञापितमहाम्भोधिद्वारिकापुरकल्पनः ॥१२५॥
 द्वारकानिलयो रुक्मिमानहन्ता यदूहः ।
 रुचिरो रुक्मिणीजानिः प्रद्युम्नजनकः प्रभुः ॥१२६॥
 अपाकृतत्रिलोकार्तिरनिरुद्धपितामहः ।
 अनिरुद्धपदान्वेषी चक्री गरुडवाहनः ॥१२७॥
 बाणासुरपुरीरोद्धा रक्षाज्वलनयन्त्रजित् ।
 धूतप्रमथसंरम्भो जितमाहेश्वरज्वरः ॥१२८॥
 षट्चक्रशक्तिनिर्जेता भूतवेतालमोहकृत् ।
 शम्भुत्रिशूलजिच्छम्भुजम्भणः शंभुसंस्तुतः ॥१२९॥
 इन्द्रियात्मेन्दुहृदयः सर्वयोगेश्वरेश्वरः ।
 हिरण्यगर्भहृदयो मोहावर्तनिवर्तनः ॥१३०॥

आत्मज्ञाननिधिर्मधाकोशस्तन्मात्ररूपवान् ।
 इन्द्रोऽग्रिवदनः कालनाभः सर्वागमाध्वगः ॥१३१॥
 तुरीयः सर्वधीसाक्षी द्वन्द्वारा आत्मदूरगः ।
 अज्ञातपारवश्यश्रीरव्याकृतविहारवान् ॥१३२॥
 आत्मप्रदीपो विज्ञानमात्रात्मा श्रीनिकेतनः ।
 बाणबाहुवनच्छेत्ता महेन्द्रप्रीतिवर्धनः ॥१३३॥
 अनिरुद्धनिरोधज्ञो जलेशाहतगोकुलः ।
 जलेशविजयी वीरः सत्राजिद्रत्रयाचकः ॥१३४॥
 प्रसेनान्वेषणोद्युक्तो जाम्बवद्धृतरत्रदः ।
 जितर्क्षराजतनयाहर्ता जाम्बवतीप्रियः ॥१३५॥
 सत्यभामाप्रियः कामः शतधन्वशिरोहरः ।
 कालिन्दीपतिरक्रूरबन्धुरक्रूररत्रदः ॥१३६॥
 कैकेयीरमणो भद्राभर्ता नाग्रजितीधवः ।
 माद्रीमनोहरः शैब्याप्राणबन्धुरुक्रमः ॥१३७॥
 सुशीलादयितो मित्रविन्दानेत्रमहोत्सवः ।
 लक्ष्मणावल्लभो रुद्धप्राग्ज्योतिषमहापुरः ॥१३८॥
 सुरपाशावृतिच्छेदी मुरारिः क्रूरयुद्धवित् ।
 हयग्रीवशिरोहर्ता सर्वात्मा सर्वदर्शनः ॥१३९॥
 नरकासुरविच्छेत्ता नरकात्मजराज्यदः ।
 पृथ्वीस्तुतः प्रकाशात्मा हृद्यो यज्ञफलप्रदः ॥१४०॥
 गुणग्राही गुणद्रष्टा गूढस्वात्माविभूतिमान् ।
 कविर्जगदुपद्रष्टा परमाक्षरविग्रहः ॥१४१॥
 प्रपन्नपालनो माली महद्ब्रह्मविवर्धनः ।
 वाच्यवाचकशक्त्यर्थः सर्वव्याकृतसिद्धिदः ॥१४२॥
 स्वयंप्रभुरनिर्वेद्यः स्वप्रकाशश्चिरन्तनः ।
 नादात्मा मन्त्रकोटीशो नानावादनरोधकः ॥१४३॥
 कन्दर्पकोटिलावण्यः परार्थैकप्रयोजकः ।
 अमरीकृतदेवौघः कन्यकाबन्धमोचनः ॥१४४॥
 षोडशस्त्रीसहस्रेशः कान्तः कान्तामनोभवः ।
 क्रीडारत्राचलाहर्ता वरुणच्छत्रशोभितः ॥१४५॥
 शक्राभिवन्दितः शक्रजननीकुण्डलप्रदः ।
 अदितिप्रस्तुतस्तोत्रो ब्राह्मणोद्भृष्टचेष्टनः ॥१४६॥
 पुराणः संयमी जन्मालिप्तः षड्विंशकोऽर्थदः ।

यशस्यनीतिराद्यन्तरहितः सत्कथाप्रियः ॥१४७॥
 ब्रह्मबोधः परानन्दः पारिजातापहारकः ।
 पौण्ड्रकप्राणहरणः काशिराजनिषूदनः ॥१४८॥
 कृत्यागर्वप्रशमनो विचक्रवधदीक्षितः ।
 हंसविध्वंसनः साम्बजनको डिम्भकार्दनः ॥१४९॥
 मुनिर्गोप्ता पितृवरप्रदः सवनदीक्षितः ।
 रथी सारथ्यनिर्देष्टा फाल्गुनः फाल्गुनिप्रियः ॥१५०॥
 सप्ताब्धिस्तम्भनोद्भूतो हरिः सप्ताब्धिभेदनः ।
 आत्मप्रकाशः पूर्णश्रीरादिनारायणोक्षितः ॥१५१॥
 विप्रपुत्रप्रदश्चैव सर्वमातृसुतप्रदः ।
 पार्थविस्मयकृत्यार्थप्रणवार्थप्रबोधनः ॥१५२॥
 कैलासयात्रासुमुखो बदर्याश्रमभूषणः ।
 घण्टाकर्णक्रियामौढ्यतोषितो भक्तवत्सलः ॥१५३॥
 मुनिवृन्दादिभिर्ध्येयो घण्टाकर्णवरप्रदः ।
 तपश्चर्यापरश्चीरवासाः पिङ्गजटाधरः ॥१५४॥
 प्रत्यक्षीकृतभूतेशः शिवस्तोता शिवस्तुतः ।
 कृष्णास्वयंवरालोककौतुकी सर्वसम्मतः ॥१५५॥
 बलसंरम्भशमनो बलदर्शितपाण्डवः ।
 यतिवेषार्जुनाभीष्टदायी सर्वात्मगोचरः ॥१५६॥
 सुभद्राफाल्गुनोद्वाहकर्ता प्रीणितफाल्गुनः ।
 खाण्डवप्रीणितार्चिष्मान् मयदानवमोचनः ॥१५७॥
 सुलभो राजसूयार्हो युधिष्ठिरनियोजकः ।
 भीमार्दितजरासन्धो मागधात्मजराज्यदः ॥१५८॥
 राजबन्धननिर्मोक्ता राजसूयाग्रपूजनः ।
 चौद्याद्यसहनो भीष्मस्तुतः सात्वतपूर्वजः ॥१५९॥
 सर्वात्मार्थसमाहर्ता मन्दराचलधारकः ।
 यज्ञावतारः प्रह्लादप्रतिज्ञापरिपालकः ॥१६०॥
 बलियज्ञसभाध्वंसी दृप्तक्षत्रकुलान्तकः ।
 दशग्रीवान्तको जेता रेवतीप्रेमवल्लभः ॥१६१॥
 सर्वावताराधिष्ठाता वेदबाह्यविमोहनः ।
 कलिदोषनिराकर्ता दशनामा दृढव्रतः ॥१६२॥
 अमेयात्मा जगत्स्वामी वाग्मी चैद्यशिरोहरः ।
 द्रौपदीरचितस्तोत्रः केशवः पुरुषोत्तमः ॥१६३॥

नारायणो मधुपतिर्माधवो दोषवर्जितः ।
 गोविन्दः पुण्डरीकाक्षो विष्णुश्च मधुसूदनः ॥१६४॥
 त्रिविक्रमस्त्रिलोकेशो वामनः श्रीधरः पुमान् ।
 हृषीकेशो वासुदेवः पद्मनाभो महाहृदः ॥१६५॥
 दामोदरश्चतुर्व्यूहः पाञ्चालीमानरक्षणः ।
 शाल्वघ्नः समरश्लाघी दन्तवक्त्रनिबर्हणः ॥१६६॥
 दामोदरप्रियसखः पृथुकास्वादनप्रियः ।
 घृणी दामोदरः श्रीदो गोपीपुनरवेक्षकः ॥१६७॥
 गोपिकामुक्तिदो योगी दुर्वासस्तृप्तिकारकः ।
 अविज्ञातव्रजाकीर्णपाण्डवालोकनो जयी ॥१६८॥
 पार्थसारथ्यनिरतः प्राज्ञः पाण्डवदौत्यकृत् ।
 विदुरातिथ्यसंतुष्टः कुन्तीसंतोषदायकः ॥१६९॥
 सुयोधनतिरस्कर्ता दुर्योधनविकारवित् ।
 विदुराभिष्टुतो नित्यो वाष्णीयो मङ्गलात्मकः ॥१७०॥
 पञ्चविंशतितत्त्वेशश्चतुर्विंशतिदेहभाक् ।
 सर्वानुग्राहकः सर्वदाशार्हसततार्चितः ॥१७१॥
 अचिन्त्यो मधुरालापः साधुदर्शी दुरासदः ।
 मनुष्यधर्मानुगतः कौरवेन्द्रक्षयेक्षितः ॥१७२॥
 उपेन्द्रो दानवारातिरुरुगीतो महाद्युतिः ।
 ब्रह्मण्यदेवः श्रुतिमान् गोब्राह्मणहिताशयः ॥१७३॥
 वरशीलः शिवारम्भः सुविज्ञानविमूर्तिमान् ।
 स्वभावशुद्धः सन्मित्रः सुशरण्यः सुलक्षणः ॥१७४॥
 धृतराष्ट्रगतो दृष्टिप्रदः कर्णविभेदनः ।
 प्रतोदधृग्विश्वरूपविस्मारितधनञ्जयः ॥१७५॥
 सामगानप्रियो धर्मधेनुर्वर्णोत्तमोऽव्ययः ।
 चतुर्युगक्रियाकर्ता विश्वरूपप्रदर्शकः ॥१७६॥
 ब्रह्मबोधपरित्रातपार्थो भीष्मार्थचक्रभृत् ।
 अर्जुनायासविध्वंसी कालदंष्ट्राविभूषणः ॥१७७॥
 सुजातानन्तमहिमा स्वप्रव्यापारितार्जुनः ।
 अकालसन्ध्याघटनश्चक्रान्तरितभास्करः ॥१७८॥
 दुष्टप्रमथनः पार्थप्रतिज्ञापरिपालकः ।
 सिन्धुराजशिरःपातस्थानवक्ता विवेकदृक् ॥१७९॥
 सुभद्राशोकहरणो द्रोणोत्सेकादिविस्मितः ।

पार्थमन्युनिराकर्ता पाण्डवोत्सवदायकः ॥१८०॥
 अङ्गुष्ठाक्रान्तकौन्तेयरथचक्रोऽहिशीर्षजित् ।
 कालकोपप्रशमनो भीमसेनजयप्रदः ॥१८१॥
 अश्वत्थामवधायासत्रातपाण्डुसुतः कृती ।
 इषीकास्त्रप्रशमनो द्रौणिरक्षाविचक्षणः ॥१८२॥
 पार्थापहारितद्रौणिचूडामणिरभंगुरः ।
 धृतराष्ट्रपरामृष्टभीमप्रतिकृतिस्मयः ॥१८३॥
 भीष्मबुद्धिप्रदः शान्तः शरच्चन्द्रनिभाननः ।
 गदाग्रजन्मा पाञ्चालीप्रतिज्ञापरिपालकः ॥१८४॥
 गान्धारीकोपदृग्गुप्तधर्मसूनुरनामयः ।
 प्रपन्नार्तिभयच्छेत्ता भीष्मशल्यव्यथावहः ॥१८५॥
 शान्तः शान्तनवोदीर्णः सर्वधर्मसमाहितः ।
 स्मारितब्रह्मविद्यार्थप्रीतपार्थो महास्त्रवित् ॥१८६॥
 प्रसादपरमोदारो गाङ्गेयसुगतिप्रदः ।
 विपक्षपक्षक्षयकृत्परीक्षित्प्राणरक्षणः ॥१८७॥
 जगद्गुरुधर्मसूनोर्वाजिमेधप्रवर्तकः ।
 विहितार्थ आप्तसत्कारो मासकात्परिवर्तदः ॥१८८॥
 उत्तङ्कहर्षदात्मीयदिव्यरूपप्रदर्शकः ।
 जनकावगतस्वोक्तभारतः सर्वभावनः ॥१८९॥
 असोढ्यादवोद्रेको विहिताप्तादिपूजनः ।
 समुद्रस्थापिताश्चर्यमुसलो वृष्णिवाहकः ॥१९०॥
 मुनिशापायुधः पद्मासनादित्रिदशार्थितः ।
 सृष्टिप्रत्यवहारोत्कटस्वधामगमनोत्सुकः ॥१९१॥
 प्रभासालोकनोद्युक्तो नानाविधनिमित्तकृत् ।
 सर्वयादवसंसेव्यः सर्वोत्कृष्टपरिच्छदः ॥१९२॥
 वेलाकाननसंचारी वेलानिलहतश्रमः ।
 कालात्मा यादवोऽनन्तः स्तुतिसंतुष्टमानसः ॥१९३॥
 द्विजालोकनसंतुष्टः पुण्यतीर्थमहोत्सवः ।
 सत्काराह्लादिताशेषभूसुरः सुरवल्लभः ॥१९४॥
 पुण्यतीर्थाप्लुतः पुण्यः पुण्यदस्तीर्थपावनः ।
 विप्रसात्कृतगोकोटिः शतकोटिसुवर्णदः ॥१९५॥
 स्वमायामोहिताऽशेषवृष्णिवीरो विशेषवित् ।
 जलजायुधनिर्देष्टा स्वात्मावेशितयादवः ॥१९६॥

देवताभीष्टवरदः कृतकृत्यः प्रसन्नधीः ।
स्थिरशेषायुतबलः सहस्रफणिवीक्षणः ॥१९७॥
ब्रह्मवृक्षवरच्छायासीनः पद्मासनस्थितः ।
प्रत्यगात्मा स्वभावार्थः प्रणिधानपरायणः ॥१९८॥
व्याधेषुविद्धपूज्यांघ्रिर्निषादभयमोचनः ।
पुलिन्दस्तुतिसंतुष्टः पुलिन्दसुगतिप्रदः ॥१९९॥
दारुकार्पितपार्थादिकरणीयोक्तिरीशिता ।
दिव्यदुन्दुभिसंयुक्तः पुष्पवृष्टिप्रपूजितः ॥२००॥
पुराणः परमेशानः पूर्णभूमा परिष्ठितः ।
पतिराद्यः परं ब्रह्म परमात्मा परात्परः ॥२०१॥
श्रीपरमात्मा परात्पर ॐ नमः इति-

फलश्रुतिः

इदं सहस्रं कृष्णस्य नाम्नां सर्वार्थदायकम् ।
अनन्तरूपी भगवान् व्याख्यातादौ स्वयम्भुवे ॥२०२॥
तेन प्रोक्तं वसिष्ठाय ततो लब्ध्वा पराशरः ।
व्यासाय तेन सम्प्रोक्तं शुको व्यासादवाप्तवान् ॥२०३॥
तच्छिष्यैर्बहुभिर्भूमौ ख्यापितं द्वापरे युगे ।
कृष्णाज्ञया हरिहरः कलौ प्रख्यापयद्विभुः ॥२०४॥
इदं पठति भक्त्या यः शृणोति च समाहितः ।
स्वसिद्ध्यै प्रार्थयन्त्येनं तीर्थक्षेत्रादिदेवताः ॥२०५॥
प्रायश्चित्तान्यशेषाणि नालं यानि व्यपोहितुम् ।
तानि पापानि नश्यन्ति सकृदस्य प्रशंसनात् ॥२०६॥
ऋणत्रयविमुक्तस्य श्रौतस्मार्तानुवर्तिनः ।
ऋषेस्त्रिमूर्तिरूपस्य फलं विन्देदिदं पठन् ॥२०७॥
इदं नामसहस्रं यः पठत्येतच्छृणोति च ।
शिवलिंगसहस्रस्य स प्रतिष्ठाफलं लभेत् ॥२०८॥
इदं किरीटी संजप्य जयी पाशुपतास्त्रभाक् ।
कृष्णस्य प्राणभूतः सन् कृष्णं सारथिमाप्तवान् ॥२०९॥
द्रौपद्या दमयन्त्या च सावित्र्या च सुशीलया ।
दुरितानि जितान्येतज्जपादाप्तं च वाञ्छितम् ॥२१०॥
किमिदं बहुना शंसन्मानवो मोदनिर्भरः ।
ब्रह्मानन्दमवाप्यान्ते कृष्णसायूज्यमाप्नुयात् ॥२११॥
॥ इति श्रीविष्णुधर्मोत्तरतः श्रीकृष्णसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ श्रीकृष्णाष्टकम् ॥

वसुदेव सुतं देवं कंस चाणूर मर्दनम् ।
देवकी परमानन्दं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥१॥

अतसी पुष्प सङ्काशं हार नूपुर शोभितम् ।
रत्न कङ्कण केयूरं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥२॥

कुटिलालक संयुक्तं पूर्णचन्द्र निभाननम् ।
विलसत् कुण्डलधरं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥३॥

मन्दार गन्ध संयुक्तं चारुहासं चतुर्भुजम् ।
बर्हि पिञ्छाव चूडाङ्गं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥४॥

उत्फुल्ल पद्मपत्रक्षं नील जीमूत सन्निभम् ।
यादवानां शिरोरत्नं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥५॥

रुक्मिणी केलि संयुक्तं पीताम्बर सुशोभितम् ।
अवाप्त तुलसी गन्धं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥६॥

गोपिकानां कुचद्वन्द कुङ्कुमाङ्कित वक्षसम् ।
श्रीनिकेतं महेष्वासं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥७॥

श्रीवत्साङ्गं महेरस्कं वनमाला विराजितम् ।
शङ्खचक्र धरं देवं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥८॥

॥ इति श्री कृष्णाष्टकम् ॥

श्री कृष्ण अष्टोत्तर शतनामावलि:

- ॐ कृष्णाय नमः
ॐ कमलनाथाय नमः
ॐ वासुदेवाय नमः
ॐ सनातनाय नमः
ॐ वसुदेवात्मजाय नमः
ॐ पुण्याय नमः।
ॐ लीलामानुष विग्रहाय नमः
ॐ श्रीवत्सकौस्तुभधराय नमः
ॐ यशोदावत्सलाय नमः।
ॐ हरिये नमः।
ॐ चतुर्भुजात्तचक्रासिगदा नमः।
ॐ सङ्खाम्बुजायुदायुजाय नमः।
ॐ देवकीनन्दनाय नमः।
ॐ श्रीशाय नमः।
ॐ नन्दगोपप्रियात्मजाय नमः।
ॐ यमुनावेगासंहारिणे नमः।
ॐ बलभद्रप्रियनुजाय नमः।
ॐ पूतनाजीवितहराय नमः।
ॐ शकटासुरभञ्जनाय नमः।
ॐ नन्दव्रजजनानन्दिने नमः।
ॐ सच्चिदानन्दविग्रहाय नमः।
ॐ नवनीतविलिप्ताङ्गाय नमः।
ॐ नवनीतनटनाय नमः।
ॐ मुचुकुन्दप्रसादकाय नमः।
ॐ षोडशस्त्रीसहस्रेशाय नमः।
ॐ त्रिभङ्गिने नमः।
ॐ मधुराकृतये नमः।
ॐ शुकवागमृताब्दीन्दवे नमः।
ॐ गोविन्दाय नमः।
ॐ योगिनांपतये नमः।
ॐ वत्सवाटिचराय नमः।
ॐ अनन्ताय नमः।
ॐ धेनुकासुरभञ्जनाय नमः।
- ॐ तृणीकृत तृणावर्ताय नमः।
ॐ यमलार्जुनभञ्जनाय नमः।
ॐ उत्तलोत्तालभेत्रे नमः।
ॐ तमालश्यामलाकृतिये नमः।
ॐ गोपगोपीश्वराय नमः।
ॐ योगिने नमः।
ॐ कोटिसूर्यसमप्रभाय नमः।
ॐ इलापतये नमः।
ॐ परंज्योतिषे नमः।
ॐ यादवेंद्राय नमः।
ॐ यदूद्वहाय नमः।
ॐ वनमालिने नमः।
ॐ पीतवसने नमः।
ॐ पारिजातापहारकाय नमः।
ॐ गोवर्धनाचलोद्धरे नमः।
ॐ गोपालाय नमः।
ॐ सर्वपालकाय नमः।
ॐ अजाय नमः।
ॐ निरञ्जनाय नमः।
ॐ कामजनकाय नमः।
ॐ कञ्जलोचनाय नमः।
ॐ मधुघ्ने नमः।
ॐ मथुरानाथाय नमः।
ॐ द्वारकानायकाय नमः।
ॐ बलिने नमः।
ॐ बृन्दावनान्त सञ्चारिणे नमः।
ॐ तुलसीदाम भूषणाय नमः।
ॐ स्यमन्तकमणेर्हर्त्रेणमः।
ॐ नरनारयणात्मकाय नमः।
ॐ कुब्जा कृष्णाम्बरधराय नमः।
ॐ मायिने नमः।
ॐ परमपुरुषाय नमः।
ॐ मुष्टिकासुर चाणूर मल्लयुद्ध विशारदाय नमः।

ॐ संसारवैरिणे नमः।
ॐ कंसारये नमः।
ॐ मुरारये नमः।
ॐ नाराकान्तकाय नमः।
ॐ अनादि ब्रह्मचारिणे नमः।
ॐ कृष्णाव्यसन कर्शकाय नमः।
ॐ शिशुपालशिरश्छेत्रे नमः।
ॐ दुर्योधनकुलान्तकाय नमः।
ॐ विदुराक्रूर वरदाय नमः।
ॐ विश्वरूपप्रदर्शकाय नमः।
ॐ सत्यवाचे नमः।
ॐ सत्य सङ्कल्पाय नमः।
ॐ सत्यभामारताय नमः।
ॐ जयिने नमः।
ॐ सुभद्रा पूर्वजाय नमः।
ॐ विष्णवे नमः।
ॐ भीष्ममुक्ति प्रदायकाय नमः।
ॐ जगद्गुरवे नमः।
ॐ जगन्नाथाय नमः।
ॐ वेणुनाद विशारदाय नमः।
ॐ वृषभासुर विध्वंसिने नमः।
ॐ बाणासुर करान्तकाय नमः।

ॐ युधिष्ठिर प्रतिष्ठात्रे नमः।
ॐ बर्हिबर्हावतंसकाय नमः।
ॐ पार्थसारथये नमः।
ॐ अव्यक्ताय नमः।
ॐ गीतामृत महोदधये नमः।
ॐ कालीय फणिमाणिक्य रञ्जित
श्री पदाम्बुजाय नमः।
ॐ दामोदराय नमः।
ॐ यज्ञभोक्त्रे नमः।
ॐ दानवेन्द्र विनाशकाय नमः।
ॐ नारायणाय नमः।
ॐ परब्रह्मणं नमः।
ॐ पन्नगाशन वाहनाय नमः।
ॐ जलक्रीडा समासक्त
गोपीवस्त्रपहाराकाय नमः।
ॐ पुण्य श्लोकाय नमः।
ॐ तीर्थकृते नमः।
ॐ वेदवेद्याय नमः।
ॐ दयानिधये नमः।
ॐ सर्वभूतात्मकाय नमः।
ॐ सर्वग्रह रुपिणे नमः।
ॐ परात्पराय नमः।

